

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

*Archeologische
kennisbronnen
voor gemeenten*

Inleiding

Kennis is van belang voor een zorgvuldige besluitvorming over de omgang met archeologische waarden binnen de ruimtelijke ordening. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed biedt diverse kennisbronnen en informatie aan om de gemeentelijke archeologische monumentenzorg te ondersteunen. Hieronder staan ze op een rijtje.

Dossier Archeologie en gemeenten

Hierin komen allerlei aspecten van archeologie binnen de gemeentelijke organisatie aan bod. Onderwerpen zijn bijvoorbeeld Archeologie in het bestemmingsplan, Gemeente als opdrachtgever van onderzoek en Voorbeelden van succesvolle gemeentelijke archeologische initiatieven.
→ <http://archeologiein nederland.nl/regels-en-beleid/vraagenantwoord>

Handreiking erfgoed en ruimte

De Handreiking is een praktisch hulpmiddel dat door middel van een website inzicht geeft in het repertoire aan instrumenten dat kan worden ingezet om erfgoed op een goede manier in de ruimtelijke ordening te borgen: van structuurvisie tot omgevingsvergunning, van erfgoedonderzoek tot bestemmingsplan. Daarnaast worden praktijkvoorbeelden gegeven en zijn bestemmingsplanregels voor natte en droge archeologie opgenomen.
→ <http://handreiking erfgoed en ruimte.nl/>

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Handreiking erfgoed en ruimte

Home Gemeentelijke praktijk Wettelijk kader Samenwerkingspartners Praktijkvoorbeelden Bijeenkomsten Zoek

Plannen vastleggen
Erfgoedambities en -doelen worden vastgelegd in nota's, plannen en verordeningen.

Financiering Communicatie en participatie Aan de slag

Waarom erfgoed belangrijk is
Historische gebouwen, cultuurlandschappen en archeologische vindplaatsen spreken tot onze verbeelding omdat ze een verhaal vertellen. Erfgoed heeft naast een informele betekenis ook een beleidsmaats. Daarmee is het een belangrijke inspiratiebron voor ruimtelijke kwaliteit. Maar dat is niet alles. Als het slim gespeeld wordt, kan erfgoed ook geld opleveren. Denk aan toerisme of een beter vestigingsklimaat voor particulieren of bedrijven.

De Handreiking erfgoed en ruimte
Op deze website staan praktische tools voor gemeenten om erfgoed een plek in ruimtelijke ordening te geven. Daarnaast organiseert de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed bijeenkomsten voor kennisuitwisseling op het gebied van erfgoed

Praktijkvoorbeelden

Balooierveld; Inrichtings- en beheersplan
In het hart van het historisch beek- en esdorpenlandschap Oostende Als ligt het Balooierveld. Het is een van de weinige plekken binnen het...

Structuurvisie Breda
Een van de inhoudelijke accenten in de structuurvisie is het beschermen van de historische herkenbaarheid van de stad en het zichtbaar maken...

Brainwerde Welverd
De wierde Welverd is gelegen in het Gronings Kleisgebied even ten oosten van Delfzijl. Het betreft een dorpswierde waarvan de oude...

Uitgelekt
Erfgoed in het bestemmingsplan
Sommeige zaken zijn verplicht, andere optioneel.

Aandachtspunten voor de opdrachtgever
Waar moet een opdrachtgever van cultuurhistorisch onderzoek op letten?

Jurispudentie
Hier is een groot aantal uitspraken met betrekking tot erfgoed en ruimte te vinden.

Volg ons op:
Twitter LinkedIn

Cursussen, bijeenkomsten en nuttige links

Voor mensen werkzaam in de archeologie, maar zonder archeologische opleiding is er een divers aanbod om kennis op te doen. Tips voor cursussen, nuttige bijeenkomsten en literatuur staan vermeld op de volgende pagina.

→ <http://archeologieinnederland.nl/bijbscholing-en-kennisdeling>

Provinciale steunpunten en Omgevingsdiensten

Bij de provinciale steunpunten en omgevingsdiensten is veel kennis over de archeologische monumentenzorg aanwezig. Een lijst met de contactgegevens is te vinden op de volgende pagina.

→ <http://handreikingerfgoedenruimte.nl/provinciaal-en-regionaal>

Overzicht gemeentelijke archeologische kaarten

Een landsdekkende inventarisatie van de verschillende typen kaarten die gemeenten beschikbaar hebben, gebaseerd op bijna 1500 archeologische en cultuurhistorische kaarten die eind 2014 beschikbaar waren. Dit overzicht biedt gemeenten de mogelijkheid om van elkaar te zien welke facetten van de archeologie op kaart zijn gezet.

→ <http://archeologieinnederland.nl/bronnen-en-kaarten/overzicht-gemeentelijke-archeologische-kaarten>

Nationale Onderzoeksagenda Archeologie (NOaA)

De NOaA bevat de belangrijkste kennislacunes en vragen waarop archeologisch onderzoek antwoord moet geven. Rond april komt de Nieuwe NOaA beschikbaar. Deze levert maatwerk. Een paar drukken op de knop levert voor bijvoorbeeld gemeente, archeologische periode of type vindplaats een selectie van de belangrijkste onderzoeksvragen.

→ www.noaa.nl

Archeologische landschappenkaart

Op de Archeologische Landschappenkaart worden 26 landschappen en bijbehorende landschapszones onderscheiden. Deze kunnen helpen om archeologische verwachtingen aan bepaalde zones toe te kennen. Daarnaast helpt de kaart om de juiste methoden en technieken te bepalen, waarmee deze verwachte archeologische resten het beste kunnen worden opgespoord.

→ <http://archeologieinnederland.nl/bronnen-en-kaarten/archeologische-landschappenkaart>

Effecten van landbouw

In agrarische gebieden kunnen de belangen van archeologie en landbouw botsen. Wanneer is archeologische onderzoek nodig? Op deze pagina is meer informatie hierover beschikbaar.

→ <http://archeologieinnederland.nl/regels-en-beleid/verstoringen-door-landbouw-o>

De kracht van vrijwilligers in de archeologie

Vrijwilligers hebben een gedegen lokale kennis en kunnen de gemeente op tal van gebieden van dienst zijn. Meer informatie over welke erfgoedtaken door vrijwilligers kunnen worden gedaan en welke middelen daarvoor nodig zijn, is op deze pagina te vinden.

→ <http://archeologieinnederland.nl/de-kracht-van-vrijwilligers>

The screenshot shows the website 'Archeologie in Nederland' with a blue header and navigation menu. The main content area features a large image of an archaeologist working in a trench. Below the image is a text box with the title 'De kracht van vrijwilligers' and a sub-headline 'Bij welke erfgoedtaken kan een gemeente vrijwilligers inzetten en welke middelen zijn dan nodig?'. To the left of the image are two smaller text boxes: 'Archeologie onder water' and 'Succesvolle archeologie in beeld!'. To the right is 'Verstorings door landbouw'. Below the main image are three columns: 'Nieuws' with three articles, 'Dossiers' with two articles, and 'Agenda' with three events. At the bottom are three buttons: 'Meer nieuwsberichten', 'Alle dossiers', and 'Meer agenda-items'.

Archeologie in Nederland

Home Nederlandse archeologie Regels en beleid Bronnen en kaarten Best practices Publicaties Agenda Nieuws

Pauseer diashow

De kracht van vrijwilligers
Bij welke erfgoedtaken kan een gemeente vrijwilligers inzetten en welke middelen zijn dan nodig?

Archeologie onder water Succesvolle archeologie in beeld! Verstorings door landbouw

Nieuws

- Kwetsbare archeologische schatten in 3D gedigitaliseerd**
19 januari 2016
- Conflict kelders Delftse Nieuwe Kerk zit muurvast**
19 januari 2016
- Komst Prjmark bezorgt Zwolse archeologen topjaar (video)**
13 januari 2016

Dossiers

- Archeologie en gemeenten**
In dit dossier komen alle aspecten van archeologie binnen de gemeentelijke...
- Wetten, subsidies en vergunningen**
In de Monumentenwet 1988 is geregeld hoe gebouwde en archeologische monumenten...
- Wie doet wat**
In Nederland wordt de zorg voor het cultureel erfgoed gezien als een gezamenlijke...

Agenda

- Bijeenkomst archeologie voor gemeenten**
11:45 tot 17:00 Smallepad 5, Amersfoort
- Steenjûddag**
10:30 tot 17:30 Het Lipsiusgebouw van de Universiteit Leiden, Cleveringplaats 1, Leiden
- Archeologieplatform: kansen voor kerken**
10:00 tot 12:30 Auditorium, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Smallepad 5, Amersfoort

Meer nieuwsberichten Alle dossiers Meer agenda-items

Archeologische verwachtingskaart van het Maasdal tussen Mook en Eijsden

De verwachtingskaart toont gebieden en zones in het Maasdal waar kans is om archeologische resten aan te treffen. Onder meer beleidsmakers werkzaam bij provincie en gemeenten kunnen hier gebruik van maken.

→ <http://archeologieinnederland.nl/bronnen-en-kaarten/verwachtingskaart-maasdal-tussen-mook-en-eijsden>

Verwachtingskaart uiterwaarden rivierengebied

De verwachtingskaart laat zien welke archeologie te verwachten is in de uiterwaarden van het rivierengebied in Midden-Nederland. Onder meer beleidsmakers werkzaam bij provincie en gemeenten kunnen hier gebruik van maken.

→ <http://archeologieinnederland.nl/bronnen-en-kaarten/verwachtingskaart-uiterwaarden-rivierengebied>

Zettingskaarten: impact van bebouwing op archeologie

Van heel Nederland is per meter – tot 20 meter diep – in kaart gebracht hoe gevoelig de bodem is voor samendrukking of vervorming door bouwwerkzaamheden. Door de zettingsgevoeligheid van de Nederlandse bodem in kaart te brengen, kunnen makers van bouw- en inrichtingsplannen van tevoren rekening houden met de gevolgen die bebouwing heeft op de ondergrond en daarmee de archeologische resten die zich hierin kunnen bevinden.

→ <http://archeologieinnederland.nl/bronnen-en-kaarten/zettingskaarten-impact-van-bebouwing-op-archeologie>

Paleogeografische kaarten

De paleogeografische kaarten maken inzichtelijk hoe het Nederlandse landschap er gedurende de laatste 10.000 jaar heeft uitgezien. De archeologische professional en andere geïnteresseerden kunnen hier gebruik van maken.

→ <http://archeologieinnederland.nl/bronnen-en-kaarten/paleogeografische-kaarten>

Preventie en handhaving

Preventie en handhaving helpen tegen aantastingen van archeologie zoals schatgraverij en het zonder vergunning egaliseren van terreinen of aanleggen van bouwputten. Hier is een aantal goede voorbeelden en een brochure te vinden.

→ <http://archeologieinnederland.nl/preventie-en-handhaving>

Op de hoogte blijven van nieuwe kennisbronnen en informatie?

Een aantal maal per jaar verschijnt de nieuwsbrief 'Verbeteracties Archeologie'.

Hierin vindt u nieuwe kennis, producten en kaarten die voortkomen uit de evaluatie van de archeologiewetgeving in 2011. U kunt zich aanmelden voor de nieuwsbrief via deze link: <http://subscribe.mailinglijst.nl/?l=2436&e>

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Smallepad 5 | 3811 MG Amersfoort
Postbus 1600 | 3800 BP Amersfoort
033 – 421 7 421 | www.cultureelerfgoed.nl

Infodesk

Voor al uw vragen: 033 – 421 7 456 of
info@cultureelerfgoed.nl